

GELENCSÉR ANDRÁS AZ MTA LEVELEZŐ TAGJA 2020. FEBRUÁR 18-ÁN TARTOTTA SZÉKFOGLALÓ ELŐADÁSÁT AZ MTA FELOLVASÓTERMÉBEN

ANDRÁS GELENCSÉR CORRESPONDING MEMBER OF HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES DELIVERED HIS INAUGURAL LECTURES IN READING ROOM OF MTA 18 FEBRUARY 2020

Bozó László

Országos Meteorológiai Szolgálat, Budapest Kitaibel Pál utca 1., 1024, bozo.l@met.hu

Gelencsér András 1966-ban született Kisvárdán. A Veszprémi Vegyipari Egyetemen kiegészítő vegyészmérnöki oklevelet szerzett 1990-ben. Tanulmányai utolsó évét Hollandiában, a delfti TNO Kutatóintézetben töltötte. 1990-től 1995-ig tanársegédként dolgozott a Veszprémi Egyetem Analitikai Kémia Tanszékén. PhD fokozatát környezet-tudomány tématerületen 1995-ben szerezte *summa cum laude* minősítéssel. 1996-ban lett az újonnan alapított MTA-VE Levegőkémiai Kutatócsoport tudományos főmunkatársa. 2001-ben egyik kezdeményezője volt a légköri széntartalmú aeroszol forrásainak tanulmányozására irányuló EU-5 (CARBOSOL) projektnek. 2002-től a mainzi Max Planck Biogeokémiai Intézet igazgatója, Meinrat O. Andreae professzor személyes meghívására vett részt az Amazonas-medencéjében folyó biomassza égetés hatásainak tanulmányozására irányuló EU-5 (SMOCC) projektben. Az együttműködésből számos közös publikáció született, köztük a több mint 1000 független SCI hivatkozást jegyző közlemény, amelyben elsőként vezették be a légköri tudományokban az azóta széles körben elterjedt *brown carbon* fogalmát. 2004-ben jelent meg a Springer kiadó gondozásában a széntartalmú aeroszol kémijáról és légköri hatásairól „Carbonaceous Aerosol” című 360 oldalas monográfiája. 2010. októberében munkatársaival együtt elsőként tárta fel a *vörösiszap* kiporzásának lehetséges mértékét és kockázatait, amivel hozzájárult az érintett lakosság és a közvélemény tájékoztatásához és a kármentesítés tervezéséhez. Kutatásai során számos esetben kezdeményezett szakmai együttműködést hazai és külföldi társintézmények neves kutatóival, amelyek eredménye számos közös kutatási pályázat és rangos nemzetközi publikáció. 87 tudományos publikációjának összesített *impakt* faktora 208, független SCI hivatkozásainak száma 5480, Hirsch-indexe 37. 2014-ben a levegőkémia területén elért kimagasló eredményeiért Magyar Érdemrend Tisztikereszt kitüntetésben részesült. 2016-ban Veszprém Megyei Prima Primiissima Díjat, 2017-ben Akadémiai Díjat kapott.

Az elmúlt húsz évben 8 alkalommal volt rangos nemzetközi workshop, szakmai fórum meghívott előadója. Meghívott előadóként szerepelt neves külföldi kutatóintézetek szemi-

náriumain, többek között a mainzi Max Planck Kémiai Intézetben, az isprai Joint Research Centerben, a kaliforniai Lawrence Berkeley Nemzeti Laboratóriumban.

Gelencsér András Veszprémben a Pannon Egyetemen 2006. óta főállású egyetemi tanár, 2006. és 2015. között a Mérnöki Kar dékánhelyettese, 2015. július 1-től az intézmény kinevezett rektora. 2005. óta az MTA-PE Levegőkémiai Kutatócsoportjának vezetője. A Pannon Egyetem Kémiai és Környezettudományi Doktori Iskolájának tisztagja. Eddig öt PhD hallgatója szerzett *summa cum laude* minősítéssel fokozatot.

Gelencsér András 2002. óta az MTA Meteorológiai Bizottságának választott tagja, 2014. óta pedig a MTA Környezettudományi Elnöki Bizottság tagja, 2011-ig az MTA Kör-

Bozó László az MTA X. Osztály elnöke átnyújtja a levelező tagságról szóló oklevelet (Forrás: mta.hu/Szigeti Tamás)

Gelencsér András az akadémiai oklevéllel

nyezetkémiai Bizottság titkáráként tevékenykedett. Tagja a *Magyar Kémiai Folyóirat* és a *Journal of Atmospheric Chemistry* szerkesztőbizottságának, valamint az „International Conference on Carbonaceous Particles in the Atmosphere” konferencia szakmai bizottságának. 2011-ben a Mindentudás Egyeteme 2.0 sorozatának keretében tartott előadást. Szakterületéhez kapcsolódóan számos ismeretterjesztő előadást tart ma is. Több alkalommal adott szakmai interjút az országos médianak. 2015-ben a „Füstbe ment bolygó” címmel ismeretterjesztő könyve jelent meg az emberi tevékenység levegőkörnyezetre gyakorolt hatásairól. Az MTA 2019. májusi közgyűlése választotta levelező tagjai sorába Gelencsér Andrást. Székfoglaló előadását *Koromrészecskék a légkörben: a levegőszennyezéstől a globális klímaváltozásig* címmel 2020. február 18-án tartotta az MTA Felolvasótermében.

nyezetkémiai Bizottság titkáráként tevékenykedett. Tagja a *Magyar Kémiai Folyóirat* és a *Journal of Atmospheric Chemistry* szerkesztőbizottságának, valamint az „International Conference on Carbonaceous Particles in the Atmosphere” konferencia szakmai bizottságának.

2011-ben a Mindentudás Egyeteme 2.0 sorozatának keretében tartott előadást. Szakterületéhez kapcsolódóan számos ismeretterjesztő előadást tart ma is. Több alkalommal adott szakmai interjút az országos médianak. 2015-ben a „Füstbe ment bolygó” címmel ismeretterjesztő könyve jelent meg az emberi tevékenység levegőkörnyezetre gyakorolt hatásairól. Az MTA 2019. májusi közgyűlése választotta levelező tagjai sorába Gelencsér Andrást. Székfoglaló előadását *Koromrészecskék a légkörben: a levegőszennyezéstől a globális klímaváltozásig* címmel 2020. február 18-án tartotta az MTA Felolvasótermében.